

CZOŁN (42) *sb m*

czołn (8), czołn (2); czołn *SarnStat*; czołn : czołu *Mącz* (7 : 2); czołn-.

sg *N* czołn (23). ◇ *G* czołnu (6). ◇ *A* czołn (3). ◇ *I* czołn(e)m (4). ◇ *L* czołnie (1) *GórnDworz*, czelnie (1) *RejZwierz*. ◇ *pl N* czołny (1). ◇ *G* czołn(o)w (1). ◇ *A* czołny (1), ◇ *L* czołni(e)ch (2), czołnách (2); -(e)ch : -ach *MiechGlab* (1 : 1), *StryjKron* (1 : 1); ~ -äch (1); -(a)ch (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XVII w. oraz XVIII w.: czołno.

*Mała łódź zrobiona przeważnie z jednego kawałka drzewa; cymba BartBydż, Mącz, Calep, Cn; navis BartBydż, Mącz, Cn; lembus Mącz, Calep; linter, monoxylon (-um), (h)oria Mącz, Cn; phaselus Mymer¹ BartBydż; scapha BartBydż, Mącz; celox Mącz; alveus, baris, lenis, limbus, navicula, navis piscatoria, remunculus Cn (42) : Mymer¹ 36; Cymba (cimba), parva navis vel ima pars navis vicinior aquis, czołn BartBydż 28, 38b, 56, 113b, 138; *GlabGad* D5v; [poginęli] okrom nie których kxiążąt á boiarow którzy wzdy w czołnach przez wody przebyli. *MiechGlab* 4; *BierRozm* 26 [2 r.]; Monoxylon, Łódká álbo czołn z yednego drzewá wyciofány. *Mącz* 230d; Scapha, Czołn/ máła łódká. *Mącz* 370d, 46d, 76b, 158a, 188c, 195a (11); kthory w okręcie ná morze/ ábo w czołnie ná rzekę z brzegu fie puści *GórnDworz* H6, H6; ták wyfoko wodá wylała/ że po wśzytkich vlicach ná czołniech ieździć mufieli. *StryjKron* 26; Lodzie/ Czołny z Zubrowyeh fkor dziwnie fzywáli/ A fzwyy dla prześcia wody/ łoiem náćieráli. *StryjKron* 250, 437; *Calep* 283a, 283b, 590a; Młynarz który ofobno ode wśi mieszka/ nie ma mieć czołnu áni śieci przy łobie *GostGosp* 62, 62, 88; *SarnStat* 644, 682; Podrąbił [kmięć] Olfzą ná rudáwym błócie/ Y ták w porywczą koryto vrobił/ Dłótem wygłóbił. Y czołnem názwáł ono dzieło nowe/ Vciółał k niemu wiosło ieśionowe *KlonFlis* C3v, C3v, E4, E4v.*

W porównaniach (4): *GliczKsiąż* H5 [2 r.]; Pomni żeć ten nędzny fwiát/ krotko pomoc może. Bo fie ták na nim woźifz/ by w czelnie po wodzye/ A gdyś nabęspiecznieyfzy/ tu myfl o przygodzye. *RejZwierz* 143; [o pysze] Duchu/ fład burza z nawálnością bywa/ Wtorey [!] fwiát pływa/ iák czołn po ieźierze *GrabowSet* D3v.

Synonimy: bacik, barka, bata, łódka, łódź.

ZZie